

elkarrizketa

Piedi Cortazar, Cosme Cortazarren arreba:

“Cosme anaia eszenatokian eraldatu egiten zen”

Gidoilari, aktore, antzerki-irakasle eta zuzendari, eszenografo, produktore, margolari... sortzaile polifazetiko eta inkonformista, interpretazioa ezohiko ofizioa zen sasoian, bere bidea egiteko ausardia eta adorea izan zuen. Cosme Cortazarren ibilbide eta aktore lana hainbat sarik goraipatu dute eta 1991 urtean mailarik gorenera iritsi zen Oscar sarietarako aurre-izendatua izan zenean bera protagonista zen *Jericó* filma.

Bere jaiotzaren 75 urteurrena bete den hilabete honetan, nebaren gainekoak gogora ekartzen Piedi arrebak lagundu digu.

Beste behin teloia zabaltzera doa, "Txispas"!

- Umetan igartzen zitzaion aktore sena?

Mundu guztiak esaten zuen zerbait bazuela. Berezkoarekin jaio zen, ez zuen sekula ikasi aktore izateko, Madrilera joan zen arren. Egun osoa zegoen buruari eragiten, sortzen... Junior tailerrean egiten zuen lan, eta egunero ohera joan aurretik txiste edo bineta bat asmatu beharra zuen. Amak haserre egiten zion, lokartze-ko, goiz altxatu behar zela... baina pentsatutakoa marraztu arte ez zen oheratzen. Hurrengo egunean Olga Olañetaren kioskoaren kristalean ipintzen zuen, eta jendea espresuki haxe ikustera joaten zen. Gero-
ra, bere txisteetako batzuk *El Jueves* eta *La Codorniz* aldizkarietan argitaratuko zituzten.

- Ermuan, antzerki edo zarzuelaren batean parte hartu zuen?

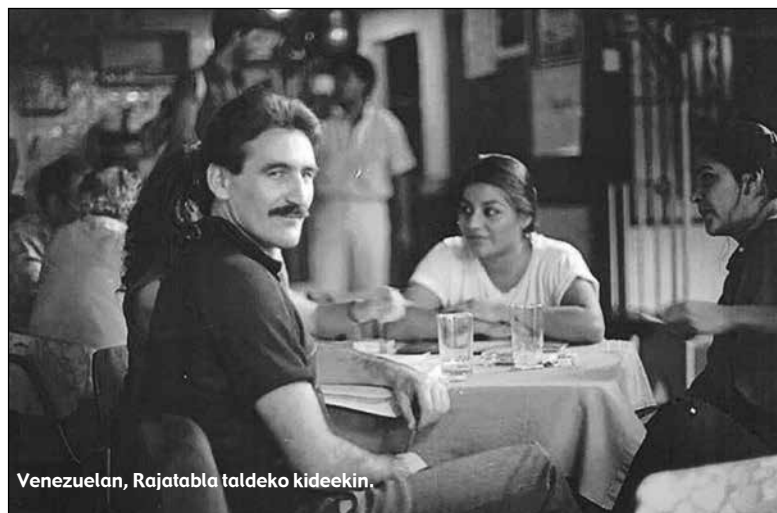
Bai, parrokiako saloian, arkupearen gainean zegoen lokalean lagun talde bat batzen zen, eta eurak asmatutako gauzak antzeztzen zituzten. Argazkiren batzuk ere badaude.

- Madrilera joan zela esan duzu...

Bai, aitari esanda zion ez zuela bizitza osoa makina bati lotuta egoterik nahi, 8 ordu jo eta ke lanean, artista izan nahi zuela, eta ezetz aitak. Gurasoei tailerretik etorri zitzaizkien esaten ere langile ona zela,

baina burua txoriz beteta zuela eta ametsok kentzen ahalegintzeko. Zorte txarrez gure aitak istripu bat izan, eta 47 urterekin hil zen. Amak orduan baimena eman zion, bere bizitza zela eta aurrera! Madrilen antzokiz antzoki ibili zen eta behin topatu zuen entseguak egiten ari zen lagun talde bat. Egunero joaten hasi zen, ezkutuko leku batetik eszenatoki haratz-honatz guztiaz jabetuz. Inork ez zekien han zegoenik. Estreinatzeraz zihozela, aktoreetako bat gaixotu egin zen eta, bertan behera uztea erabakitzen ari zirela, Cosme bere gordelekutik irten eta falta zenaren papera bazekiela esan zien, harena eta gainontzekoena ere. Sinistu ezinik, froga batzuk egin eta berak estreinatu zuen lana! Beraiekin geratu zen, Támano taldearekin, eta *Castañuela 70* antzezlan taularatu zuten, arrakasta itzelarekin. Frantismo garai gordin haietan, Elizarekin sartzen ziren; lan ausarta eta transgresorea zen eta debekatuta ere egon zen. Militarrek sartu zitzaizkien antzokian behin eta atrezzo guztia apurtu zieten. 1973an antzezlanak Caracaseko Jaialdian eraman zuten eta taldeko bi lagun bertan geratu ziren, tartean Cosme, Venezuelarekin zeharo maiteminduta.

- Madril ze beste lanetan hartu zuen parte?

Venezuelan, Rajatabla taldeko kideekin.

Aita Santuaren papera egiten zuen *Ella* izeneko, Ermuan ere antzeztu zuena eta berak idatzi, antzeztu eta zuzendutako *La menina desnuda*, urtebetez programatua egon zena Madrilgo Alfíl antzokian.

- Venezuelan, ze konpainiarekin aritu zen?

Rajatabla taldearekin, eta 40 antzezlan taularatu zituzten elkarrekin. Horiez gain, Mimi Lazorekin, han entzute handiko aktorea, telebistarako *La madame* telesaila egin zuen, oso arrakastatsua izan zena eta Jose Luis Rodríguez "El Puma"rekin *Piel* telenobela hartu zuen parte. Anuntzioak, filmak, laburmetraiak... dene-
tik. Antzerki-irakasle ere aritu zen Caracaseko Antzerki Tailer Nasionalean. Rajatablaren antzezlanak jaialdiz jaialdi aurkeztzen mundua korritu zuen: Frantzia, Espainia, Italia, Holanda, Uruguai, Brasil, Kolonbia, Kuba... Fidel Castro berbarekin bazkaldutakoa da.

-Zerk erakarri zion Venezuelatik?

Bertako klimak eta zentzu guztietako askatasunak. Aidean bertakotu zen eta segituan ikasi zuen bertako azentuarekin berba egiten ere. Taula gainean emandako hogeitazeroen ikaragarritzko arrakasta izan zuen: elkarrizketa mordoa egin zioten eta prentsan etengabea zen bere lanen jarraipena. Aktore bezala zituen ezaugarriak erreparatuta, bertakoen esanetan Robert de Niro euskalduna zen.

- Eszenatokiak, zertan nabarmentzen zen?

Eraldatzeko zuen gaitasunean. Burusoil agertu behar zela, ra, ilea mozten zuen. Andrazkoz azaldu behar zela, haren papearean sartzen zen. Transformatu egiten zen, bai. Berak idatzitako *La historia de un caballo* antzeztu zuenean, eszenatokiaren benetako zaldia zirudien: mugimenduan, irrintzian, trostan... Ikaragarria! Sari bat jaso zuen hari esker ere.

- Zein paperetan moldatzen zen hobeto, komiko edo dramatikoagoetan?

“Antzezlanak jaialdiz jaialdi aurkeztzen mundua korritu zuen”

Berdin zitzaion, edozeinetan. Proposatutako guztiari baietz esaten zion. Barregarri zein tragiko, nahi beste erregistrotan moldatzeko trebetasuna zuen.

- Saririk jasotakoa da?

Aktore onenari izendapenarekin hainbat eman zizkioten: Venezuelen 1978an Kritikarena, 1979an Juana Sirgo, 1990an Méridan eta Caracasen ere, 1991an New Yorken jaso zuen beste bat... *Jericó* filma Donostiako Zinemaldian saritu zuten, Biarritzen ere, eta 1991an Oscar sarietarako aurre-izendatua izan zen, atzerriko pelikularik onenaren sailean.

- Margolari bezala ere aritu zen, ezta?

Bai eta Venezuelen estima handitan zituzten bere koadroak. Transgresorea izan zen beti eta lanotan ere bere kritikotasun zorrotza islatzen zuen. Bere margolan guzti-guztiak Rajatablaren antzokian gordetzen dituzte, horma bat puntarik punta dute haren koadroekin apainduta.

- Gaixotasun larri batek gogor harrapatu zuen...

Bai. Donostiara *Jericó* aurkeztera etortzekotan zen, eta ez zen azaldu. Berak garrantzia kentzen zion arren, ordurako gaixo zegoen. Hesteetako

“Aktore sena ikaragarria zuen, berezkoa”

minbizia zuen. Dena den, ebakuntza bat egin zioten eta beharrean jarraitu zuen. *Piel*, esaterako, haren ostetik grabatu zuen, eta film labur bat ere, horrelako gauzekin bizitza normala egin ahal dela aldarrikatzen. Gure amak gero Caracasen sei hilabete eman zituen, eta Cosmek bere azken margolana ohean margotu zuen, amak koadroa eusten zion bitartean. Egun baten deitu zidan, neba bizirik ikusi nahi banuen joateko esanez, eta bere azken hilabete eta erdian bere ondoan egon nintzen.

- 46 urte egin baino astebebe lehenago hil zen, 1993an. Egun haietaz zer gogoratzen duzu?

Bere indarra, bere bizi izateko eta borrokatzeko gogo. Ibili ezinik geratu zen eta, gurpil-aulkian egonda ere, aurrera jarraituko zuela errepikatzen zuen. Goizero etxera zetorkion sendagilea ere harrituta zeukan. Gero amatatzen joan zen eta bere azken hitzak “zabaldu leihoak eta jarri musika!” izan ziren. Musikarekin esan genion agur elkarri.

Eszenatokitako prestatzen.

- Venezuelako antzerki zuzendari batek esango zuen goitik beherako aktorea zela, eta ez zegoela antzerkigintza horrelako figura handiak galtzeko.

Bai, bertan oso maitatua eta aintzakotzat hartua zen. Hori da, figura handia bezala kontsideratua zegoen. Hil zenean, antzokian hilbeila jarri zuten; zenbat jende pasatu zen bertatik! Egun osoan zehar jardun zuen hango telebistak bere gaineko aipamenak egiten. Amak eta biok Caracasen lurperatzea erabaki genuen, bertan zoriontsu eta libre izan zelako.

Estibalitz González

Hainbat sari jaso zuen *Jericó* filmean.

ZUZENBIDE KONTUAK
Lege eta kontu aholkularitza

Izarra Centre eraikina
Tel: 846080080
Mugikorra: 688885435
zuzenbidekontuak@gmail.com

Ileapaindegia
Estetika

ERMUA

Tel: 943 03 17 56 Diputazio, 5

Eskuz egindako terapietan adituak

ARTROS
FISIOTERAPIA MANUAL

Probaleku 5 · 48260 · Ermua
617 680 156
www.artrosermua.com

Psikologia
Ongizate pertsonalerako zentroa

GUZTIOK
Nahia Rojo Bustindui
Psikologoa eta Sexologoa

Zubiaurre 40 · Ermua
Hitzorduek: 688 85 18 95

HARATEGIA - URDAITEGIA

MIGUEL
BERTAKO OKELAK
ETXEAN EGINDAKO TXORIZO TXISTORRA ODOLOSTE ETA KROKETAK

PROBALEKU 3 - 943 170563
ERMUA